

ВІСНИК ЦЕНТРУ

Головування Словенії в ЄС: нові країни-члени вчаться керувати

Уперше після масштабного розширення 2004 року головування Європейським Союзом взяла на себе нова країна-член – Словенія. Вона перейняла естафету від Португалії, якій вдалося зробити важливий крок на шляху закінчення внутрішньої реформи Євросоюзу. Які плани Словенії на наступні півроку? Що вдасться досягти за цей час у внутрішній політиці Європейського Союзу та як Словенія представлятиме ЄС на міжнародній арені? Відповіді на ці запитання у статті для сайту “Євроатлантична Україна” запропонувала експерт МЦПД Ольга Шуило

Словенія була однією з перших нових країн-членів, яка запровадила євро та приєдналася до Шенгенської зони. Першою з новачків Любляна головує в ЄС – від 1 січня до 1 липня 2008 року Словенія буде “обличчям і голосом” Євросоюзу.

Кожна країна, що головує в ЄС, має завдання, яке диктується її інтересами, досвідом та/або можливостями. Словенію передусім розглядають як “міст” між ЄС і Балканами, особливо в процесі врегулювання питання незалежності Косова.

На технічному рівні країна повинна буде провести на своїй території близько 150 зустрічей, у тому числі 14 – на рівні міністрів. Усі інші заходи ЄС цього періоду відбуватимуться в Брюсселі або Люксембурзі.

З-поміж основних завдань головуючої країни – організація та ведення зустрічей Європейської Ради, Ради Європейського Союзу й підготовка засідань комітетів і робочих груп. Словенія також представлятиме Раду в її роботі та контактах з іншими інституціями ЄС, такими як Європейська Комісія та Європейський Парламент. Окрім цього, Словенія представлятиме ЄС у міжнародних організаціях і підтримуватиме відносини з країнами поза межами Співтовариства.

Німецько-португальсько-словенська Трійка

Зрозуміло, брак досвіду та передусім людських ресурсів для такого

відповідального завдання потребуватиме допомоги інших країн-членів і активної уваги Європейської Комісії. Ще 2005 року Німеччина запропонувала використати практику головування в так званих Трійках. Три країни, зважаючи на порядок ротатії, розмір і географічне розташування, мають право об'єднатися задля спільного та послідовного головування впродовж 18 місяців.

Таким чином, не порушуючи правил ЄС, Німеччина, Португалія та Словенія прийняли рішення головувати у форматі Трійки та надавати одна одній підтримку згідно зі спільною програмою. Це допомогло скоординувати дії кількох країн і забезпечити послідовність політики внутрішнього розвитку чи зовнішньополітичного курсу.

Основна тема німецько-португальсько-словенської Трійки – продовження реформи ЄС (особливо щодо завершення конституційного процесу), виконання оновленої Лісабонської стратегії та завершення формування європейської зони свободи, безпеки та внутрішніх справ (юстиції). Подальший розвиток спільної зовнішньої політики ЄС визначено головним пріоритетом на наступні 18 місяців. На основі загальної програми Трійки кожна з країн-учасниць розробляла власну програму головування.

Окрім спільної роботи над програмою Трійки, країни погодилися співпрацювати і в процесі її виконання. На додаток Німеччина, Португалія та Словенія почали використовувати

Трійку для посилення двосторонньої співпраці через спільні культурні проекти, програми навчання та обміни експертами.

Пріоритети словенського головування

1. Ратифікація Лісабонської угоди.

Успіх Німеччини та Португалії у швидкому узгодженні та підписанні нової угоди спонукає Словенію працювати з країнами-членами, щоб забезпечити швидку ратифікацію документа впродовж 2008 року. Словенія також хоче показати приклад іншим країнам-членам і ратифікувати угоду ще на початку цього року, зразу після Угорщини. З іншого боку, країна готова вдатися до роз'яснювальної роботи серед парламентів країн-членів, які ратифікуватимуть угоду.

Наразі закінчення інституційної реформи – одне з першочергових завдань Євросоюзу. Розширення 2004 року додало об'єднанню нових членів, але не змінило правил гри, розроблених для 15 країн-учасниць. У разі ратифікації нова угода дасть змогу розблокувати низку і внутрішніх, і зовнішніх питань.

Передусім Лісабонську угоду потрібно сприймати як “угоду щодо реформ”, а не як документ, що замінить невдалу Конституцію ЄС. Угода пропонує інституційні зміни (наприклад, розширення категорії спільних рішень у сфері зовнішньої та безпекової політики, які можуть прийматися більшістю, а не одноставно, з правом вета; заміна ротатії країн-членів у шестимісячному головуванні на триваліше керівництво Євросоюзом, яке здійснюватимуть особи, яких призначають уряди ЄС, та ін.).

2. Реалізація Лісабонської стратегії.

Виконання Лісабонської стратегії є другим не менш важливим пріоритетом головування Словенії. Європейська

Комісія позитивно оцінила виконання першого циклу стратегії та назвала його таким, що дав змогу закласти основу для поліпшення показників щодо створення робочих місць і забезпечення сталого розвитку ЄС.

Словенія планує розпочати другий цикл оновленої стратегії під час засідання Європейської Ради навесні 2008 року. Завдання наступного циклу – реалізація запланованих раніше пріоритетів стратегії та чітке дотримання виконання зобов'язань, які взяли на себе країни – члени ЄС. Словенія намагатиметься приділяти увагу таким чотирьом аспектам стратегії:

- інвестиції в дослідження, знання та інновації, розвиток конкурентоспроможного середовища бізнесу;
- адаптація ринку праці відповідно до демографічних змін;
- енергетична політика;
- зміна клімату.

Існує загроза, що доволі ліберальні пропозиції другого циклу, закладені бюрократами Європейської Комісії, можуть знайти супротив серед відомих країн – протекціоністів ЄС (передусім Франції та Німеччини). Однак ніхто не очікує, що Словенії вдасться залагодити конфлікт між цими "гігантами". Зазвичай такі питання в ЄС вирішують на іншому рівні, тому лідери країн – членів ЄС шукатимуть спільну мову з Європейською Комісією поза рамками головування.

3. Проблеми екології та енергетична політики ЄС. Питання енергетичної політики ЄС і проблеми зміни клімату перебувають під особливою увагою Європейського Союзу та відображені не тільки в Лісабонській стратегії. За період головування в ЄС Словенія ставить за мету розпочати переговори серед країн-членів щодо "пакета про питання зміни клімату й енергетичної політики". Цей документ, підготовлений Європейською Комісією, містить пропозиції щодо об'єднання питань зміни клімату й енергетичної політики ЄС.

Під час шестимісячного терміну головування Словенія не пропонуватиме жодної власної ініціативи, але ставить перед собою амбітне завдання – створити умови для пошуку консенсусу серед усіх країн-членів щодо цього документа вже наприкінці

2008 – початку 2009 року. Країна також планує долучитися до розробки плану дій для досягнення визначених раніше показників ЄС щодо торгівлі викидами та поширення використання відновлюваних джерел енергії.

Що стосується енергетичної політики ЄС, Словенія продовжуватиме обговорення подальшої лібералізації внутрішніх ринків країн-членів і зменшення залежності Євросоюзу від російських енергоносіїв. Однак останні дії деяких країн – членів ЄС (наприклад Болгарії), дають підстави робити висновок про те, що Словенії не вдасться досягти великого прогресу щодо енергетичних питань і рішення щодо цієї політики залишатимуться в компетенції країн – членів ЄС.

4. Європейська перспектива для західно-балканських країн.

Ні для кого не є секретом, що кожна країна-член, яка головує в ЄС, намагається робити акценти згідно з власними пріоритетами в зовнішній політиці Євросоюзу. Так, не стала винятком і Словенія, яка проголосила зовнішньополітичним пріоритетом підтвердження європейської перспективи країн Західних Балкан. Навіть більше, Словенія планує висунути ініціативу щодо запровадження безвізового режиму для цих країн.

Країни Західних Балкан різняться за рівнем розвитку та перебувають на різних рівнях готовності до вступу в ЄС. На думку Словенії, підтвердження перспективи "відкритих дверей" буде визнанням досягнень тих країн, які успішно здійснюють болючі реформи та адаптуються до норм і правил ЄС, стимулом для тих, хто досі перебуває позаду інтеграційних процесів.

І звичайно ж, питання щодо статусу Косова не залишиться поза увагою словенського головування. Наразі консенсусу щодо статусу цієї території всередині ЄС немає. Так, лише двадцять країн-членів готові визнати її незалежність, тимчасом як Кіпр, Греція, Іспанія, Словаччина та Румунія залишаються серйозними противниками цієї ідеї.

Словенія, як ніхто в ЄС, розуміє проблеми та походження конфліктів на теренах колишньої Югославії. Саме тому, на відміну від інших малих країн, які переважно опікуються рутинними

питаннями під час головування, Словенія не зможе стояти осторонь під час консультацій з приводу формування єдиної позиції ЄС щодо незалежності Косова. Словенія може стати так званим тлумачем тих подій, що відбуваються на Балканах, і сприяти формуванню єдиної узгодженої позиції ЄС, коли настане час для ухвалення рішень щодо визнання незалежності Косова або перспективи членства для Сербії.

Головування Словенії в ЄС: перспективи для України

Незважаючи на зміщення зовнішньополітичних акцентів Євросоюзу на Балкани, відносини між Україною та ЄС розвиватимуться стрімко. Наприкінці січня цього року відбувся черговий раунд переговорів про нову посилену угоду. Після приєднання України до Світової організації торгівлі розпочнуться також переговори щодо створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС.

У контексті цих питань Словенія як країна, що досягла успіху в демократизації та модернізації економіки, може стати "радником" України. З іншого боку, участь словенських політиків у самітах і переговорах з Україною дає унікальну змогу налагодити контакти для формування проукраїнського лобі в "новому" ЄС. Згадаймо, що рішення про надання перспективи членства будь-якій країні приймається в ЄС одноставно і кожний голос на засіданні Ради є важливим.

Насамкінець, Словенія може слугувати Україні прикладом, коли обмежені ресурси та брак досвіду не перешкоджають участі країни в пан'європейських ініціативах, таких як Лісабонська стратегія чи боротьба з наслідками глобального потепління. Україні варто долучитися до цих ініціатив, і в цьому Словенія також може надавати нашій країні допомогу. ■

Повну версію статті ви можете прочитати на сторінці http://www.ea-ua.info/main.php?parts_id=5&news_id=106&&news_show_type=1& За додатковою інформацією звертайтеся, будь ласка, до експерта МЦПД Ольги Шумило за телефоном (044) 484-44-00 чи електронною поштою oshumylo@icps.kiev.ua

вісник центру є щотижневою публікацією Міжнародного центру перспективних досліджень, що розповсюджується електронною поштою. Якщо ви хочете бути внесеними до списку розсилання бюлетеня, надішліть інформацію про себе на адресу: marketing@icps.kiev.ua.

Редактор **вісника центру** Ольга Львова (olvova@icps.kiev.ua)
Телефон: (044) 484-4400.
Передрук матеріалів дозволено з відома Центру.

Міжнародний центр перспективних досліджень – незалежна дослідницька організація, що має на меті інтелектуальну підтримку процесу ухвалення політичних рішень в Україні.

Директор Центру Володимир Нікітін.

Адреса: вул. Пимоненка, 13а, Київ, Україна, 04050
Телефон: (044) 484-4400. Факс: (044) 484-4402
Web: <http://www.icps.com.ua/>